

Τα όπλα μας: Η προσευχή και η νηστεία.

π. Συμεών Κραγιόπουλος (†).

Νηστεία, Προσευχή.

Ακούσαμε στην ευαγγελική περικοπή ότι ο Κύριος είπε: «τούτο το γένος εν ουδενί δύναται εξελθῆν ει μη εν προσευχή και νηστεία» (Μαρκ. 9:29). Το λέει καθαρά ο Χριστός. Όταν οι μαθηταί του παραπονέθηκαν με απορία: «Γιατί εμείς δεν μπορέσαμε να βγάλουμε το δαιμόνιο από το δαιμονισμένο παιδί;», ο Κύριος απάντησε ότι το γένος αυτό δεν βγαίνει παρά με την προσευχή και τη νηστεία.

Δεν χρειάζεται να είναι κανείς δαιμονισμένος ή να δει κάποιον άλλο έτσι εμφανώς δαιμονισμένο για να οπλισθεί με νηστεία και προσευχή. Κάθε αμαρτωλός έχει να κάνει οπωσδήποτε με τον διάβολο. Όλοι είμαστε αμαρτωλοί, όλοι είμαστε τέκνα του Αδάμ, του πρώτου Αδάμ, και επομένως ο διάβολος όχι απλώς μας ενοχλεί, όχι απλώς από δω και από κει όλο μας πλησιάζει, αλλά έχει εξουσία πάνω μας, έως την ώρα που θα τον νικήσουμε.

Βέβαια, η εξουσία αυτή του διαβόλου μετά την ενανθρώπιση του Χριστού και την δια του σταυρού του Χριστού κατά κράτος ήττα του διαβόλου είναι υπό αίρεσιν, αλλά πάντως έχει εξουσία πάνω μας. Και το ξέρουμε καλά πως, ό,τι κι αν κάνουμε, όταν είμαστε υπό εξουσίαν

– δηλαδή είσαι δούλος σε κάποιον, και αυτός είναι αφέντης σου – τελικά θα γίνει αυτό που θέλει ο αφέντης. Και την ώρα που προσπαθείς να κάνεις κάτι, χωρίς να το θέλει ο αφέντης, ή να κάνεις κάτι κόντρα στον αφέντη, ταλαιπωρείσαι, κουράζεσαι, και τελικά πάλι γίνεται αυτό που θέλει ο αφέντης.

Είναι λάθος ο χριστιανός απλώς να αγωνίζεται, απλώς να προσπαθεί να κάνει ορισμένα πράγματα και να μην μπει ειδικά σ' αυτή τη μάχη εναντίον του διαβόλου, ώστε να είναι νικητής εν Χριστώ Ιησού. Διότι ο διάβολος είναι βέβαια νικημένος, αλλά για να είναι νικημένος και για σένα, πρέπει να τον νικήσεις κι εσύ. Με μόνη τη διαφορά ότι δεν θα τον νικήσεις μόνος σου, αλλά θα τον νικήσεις με τον Χριστό. Και είναι των αδυνάτων αδύνατον να υπάρξει περίπτωση που να μην μπορεί να νικήσει κανείς τον διάβολο. Με τον Χριστό μπορούμε οπωσδήποτε να τον νικήσουμε.

Χρειάζεται λοιπόν να οπλισθούμε με τα δύο αυτά όπλα, τη νηστεία και την προσευχή, και να μπούμε στη μάχη. Η νηστεία αρχίζει από το φαγητό και φθάνει μέχρι εκεί που αγκαλιάζει όλη την ύπαρξη του ανθρώπου.

Η νηστεία λοιπόν είναι καθολική. Θα πιάσει κανείς την ψυχή του καλά-καλά και θα βρει ότι χρειάζεται να νηστέψει από την οργή, από τη μνησικακία, από την υπερηφάνεια, από τη διάθεση να έρχεται σε προστριβές με τους άλλους, από το να έχει κρυφό εγωισμό. Όπως το λένε και τα τροπάρια, αληθής νηστεία δεν είναι μόνο το να νηστεύει κανείς από τις τροφές, αλλά και από όλα τα πάθη.

Και να μου επιτρέψετε να πω το εξής. Θα παρακαλούσα φέτος να κάνουμε μια δοκιμή, αν θέλετε. Από τώρα και κάθε μέρα όλο και περισσότερο να προσέχουμε τη νηστεία αυτή την καθολική, που αγκαλιάζει όλη την ψυχή: νηστεία στην περιοχή του νου, στην περιοχή τη βουλευτική, στην περιοχή την αγαπητική, της καρδιάς, νηστεία –αν θέλετε να μιλήσουμε και ψυχολογικά– στην περιοχή των συναισθημάτων.

Θα ταπεινώσει κανείς τον εαυτό του, θα πιέσει τον εαυτό του. Πίεση όχι εκείνη εκεί που φέρνει άγχος στον άνθρωπο και τον αρρωσταίνει, αλλά εν Πνεύματι Αγίω. Θα πιέσει κανείς τον εαυτό του, θα στριμώξει, θα ζορίσει τον εαυτό του. Πρέπει να πάει κανείς κόντρα στον εαυτό του, κόντρα στη νοοτροπία αυτή που έρχεται από τον Αδάμ τον πρωτόπλαστο, τον γενάρχη μας, και οδηγεί τον άνθρωπο στην απλωσιά, στην ευχαρίστηση, στην ευδαιμονία. Νηστεία επομένως εδώ είναι λίγο-λίγο, λίγο-λίγο σταύρωση, σταύρωση, για να φθάσουμε όντως στη Μεγάλη Εβδομάδα και να ζήσουμε το πάθος του Χριστού, τη σταύρωση του Χριστού.

Από το άλλο μέρος είναι η προσευχή. Προσευχή είναι το να είναι συνεχώς στραμμένη η ύπαρξή μας, το όλο είναι μας, προς τον Θεό. Όπως είπαμε πιο μπροστά, η νηστεία πρέπει να αφορά και την περιοχή του νου και την περιοχή της καρδιάς και τη βούληση και την αγαπητική δύναμη. Αλλά και στην προσευχή πρέπει να είναι δοσμένα όλα αυτά τα μέρη της υπάρξεώς μας. Δεν μπορεί να προσεύχονται τα χείλη, και η καρδιά να βόσκει κάπου αλλού. Δεν είναι δυνατόν να προσεύχεται κανείς έστω με τον νου, και η καρδιά – αυτό το βάθος που κατά την ψυχολογία εκεί είναι το ασυνείδητο και το υποσυνείδητο – να δουλεύει κάπου αλλού, να προσεύχεται κάπου αλλού, να έχει επικοινωνία με κάτι άλλο. Παρακαλώ πολύ, μην πούμε: «Μπορεί να το κάνει αυτό ο άνθρωπος;» Μπορεί και παραμπορεί· δεν υπάρχει θέμα. Όπως μπορεί κανείς να αναπνέει συνεχώς, έτσι μπορεί και να προσεύχεται συνεχώς.

Για ένα διάστημα – και αυτό το διάστημα γιατί να μην είναι η Μεγάλη Τεσσαρακοστή; – χρειάζεται κανείς να τον πιέσει τον εαυτό του. Δεν μπορεί να τα αφήσει να γίνουν μόνα τους αυτά. Κουβαλάμε, για παράδειγμα, ένα βάρος (ένα φορτίο) και θέλουμε να το ανεβάσουμε κάπου· άμα το αφήσεις, μπορεί και πιο κάτω να κατρακυλήσει. Έτσι είναι και εδώ. Εφόσον είναι μέσα μας η αμαρτία, και είμαστε υπό την εξουσία του διαβόλου, συνεχώς το κακό μάς τραβάει προς τα κάτω. Αν αφήσεις τον εαυτό σου να κάνει μόνος του τη νηστεία, την προσευχή, δεν πρόκειται να τα κάνει ποτέ. Είναι μεγάλο λάθος – και αρχίζει να διαδίδεται κιόλας – να τα παίρνει κανείς έτσι: «Όταν θα έχω διάθεση να προσευχηθώ, τότε θα προσευχηθώ. Όταν θα έχω διάθεση να πάω στην εκκλησία, τότε

θα πάω. Γιατί παραβιάζουν την ελευθερία μου; Δεν πρέπει να με πιέσουν για να κάνω προσευχή».

Κανένας φυσικά να μη σε πιέσει, αλλά εσύ θα πιέσεις τον εαυτό σου. Δεν γίνεται αλλιώς. Εάν δεν πιέσεις τον εαυτό σου να στραφεί, να ξανοιχτεί στον Θεό, να επιστρέψει με όλες του τις δυνάμεις σ' αυτόν, να προσευχηθεί, αυτά δεν πρόκειται να γίνουν.

Από το βιβλίο: π. Συμεών Κραγιοπούλου (†), “Συνάξεις Τριωδίου Β’ – Επιστροφή στον παράδεισο”, Β’ έκδοση, Πανόραμα Θεσσαλονίκης, 2020, σελ. 31 (αποσπάσματα).

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>